

Handläggare
Karin Söderling
Telefon: 08 508 30121

Till
KN 2016-05-17

Låt fler forma framtiden (SOU 2016:5), svar på remiss

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kyrkogårdsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Paragrafen begärs omedelbart justerad.

Mats Larsson, förvaltningschef

Sammanfattning

Kyrkogårdsnämnden har av kommunstyrelsen fått demokratiutredningens betänkande ”Låt fler forma framtiden” på remiss. Utredningen syftar till att utarbeta förslag till åtgärder för att öka den enskildes inflytande i demokratiska processer och bredda representativiteten i demokratiska organ. Bland annat föreslås en ny maktutredning, att en nationell demokratiportal inrättas, att kommunfullmäktige ska utarbeta riktlinjer för hur och i vilka frågor som samråd och medborgardialoger ska föras. Kommuner och landsting får ett ansvar för att förtroendevalda ska kunna fullgöra sitt uppdrag under trygga och säkra former.

Förvaltningen anser att det är bra att skrivningarna i kommunallagen stärks för att ge utrymme för fler att bli delaktiga i olika beslutsprocesser. Fler nämnder inom Stockholms stad skulle kunna ha öppna sammanträden. Därmed skulle medborgare ges utrymme att väcka medborgarförslag eller folkmotioner i fler nämnder. Ökad medborgardialog genom att öppna för fler forum och fler kanaler är dock resurskrävande varför medel till detta måste finnas.

Representationen i kyrkogårdsnämnden bör breddas. Genom åren har det varit vanligt att partierna av tradition nominerat ledamöter som samtidigt haft uppdrag i Svenska kyrkans demokratiska organ. Denna kunskap är självklart värdefull och ska respekteras. Begravningsverksamheten är dock en kommunal service som är till för alla medborgare och som inte har någon direkt koppling till Svenska kyrkan eller något annat trossamfund.

Förvaltningen framhåller också den goda dialog som etablerats med kyrkogårdsnämndens funktionshindersråd.

Bakgrund

Kyrkogårdsnämnden har av kommunstyrelsen fått remissen med demokratiutredningens betänkande "Låt fler forma framtiden" för yttrande. Remisstiden går ut den 20 maj 2016.

Ärendet

Remissen omfattar betänkandet av 2014 års Demokratiutredning – Delaktighet och jämlikt inflytande. Hela remissmaterialet går att ladda ned från regeringens externa webbplats:

<http://regeringen.se/remisser/2016/03/remiss-sou-20165-lat-fler-forma-framtiden>

Remissen i kort sammanfattning

Regeringens särskilde utredare har haft i uppdrag att analysera behovet av och utarbeta förslag till åtgärder för att öka och bredda engagemanget inom den representativa demokratin och för att stärka individens möjligheter till delaktighet i och inflytande över det politiska beslutsfattandet mellan de allmänna valen.

Utredningen föreslår bland annat att ett nytt mål för demokratipolitiken antas; "en hållbar demokrati som kännetecknas av delaktighet och jämlikt inflytande". För att uppnå målet föreslår utredningen att regeringen ska vidta åtgärder inför och mellan valen som syftar till att öka den politiska jämlikheten. En ny maktutredning föreslås.

Utredningen föreslår också att en s.k. folkmotion införs till riksdagen och till kommun- och landstingsfullmäktige. Det innebär att en enskild individ kan väcka ett förslag och om detta får stöd av en procent av de röstberättigade till riksdagen eller av de folkbokförda i en kommun eller ett landsting ska det tas upp som en motion. Utredningen föreslår dessutom att en nationell demokratiportal upprättas där det ska vara möjligt att via nätet lämna och stödja folkmotioner och ta initiativ till lokala folkomröstningar.

Partierna i fullmäktige rekommenderas att överväga en begränsning av antalet mandatperioder som en person kan inneha uppdraget som ordförande. Kommuner och landsting får ett ansvar för att förtroendevalda ska kunna fullgöra sitt uppdrag under trygga och säkra former.

De förtroendevalda och den sociala representativiteten

Kvinnor är generellt underrepresenterade på inflytelserika poster och är också mer utsatta för hot, våld och trakasserier. Kvinnor lämnar också sina uppdrag under mandatperioden i högre utsträckning än män. Utrikes födda är underrepresenterade på alla nivåer inom politiken. Unga under 29 år är den mest underrepresenterade gruppen i kommun och landstingsfullmäktige. Partierna i kommun och landsting föreslås samordna sina nomineringsprocesser för att öka representativiteten.

För att motverka avhopp från politiken föreslås att möjligheten att delta vid sammanträden på distans ses över samt att möjliggöra tillsyn av barn på obekväma tider. Föräldraledighet ska också vara möjlig under period med förtroendeuppdrag. En begränsning av hur länge en enskild förtroendevald kan inneha ett tyngre uppdrag bör också övervägas.

Medborgardialoger

Utredaren föreslår att det ska framgå av kommunallagen att fullmäktige ska verka för att medlemmarna har förutsättningar att delta och framföra sina synpunkter inför beslut. Förslaget innebär att samtliga medlemmar, även unga och utländska medborgare som är folkbokförda, men som än inte har rösträtt, liksom fastighetsägare som är juridiska personer, såsom ideella organisationer och företag, kan beredas möjlighet att framföra sina synpunkter. Fullmäktige förväntas anta riktlinjer eller principer om *när och inför vilka beslut* som medlemmarna ska ges tillfälle att framföra sina synpunkter samt om *hur* medborgardialoger och samråd ska genomföras. Utredaren förordar att digital teknik bör användas i hög utsträckning för att ge återkoppling till dem som berörs och deltar vid en medborgardialog.

Delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Personer med funktionsnedsättningar är något mindre delaktiga i demokratin än den övriga befolkningen. Bristande tillgänglighet är fortsatt ett hinder för deltagande i de demokratiska processerna.

Tillgängligheten till möteslokaler bör förbättras och beslutsfattande på distans bör möjliggöras. Utredaren slår också fast att den förtroendevalda som beviljats personlig assistans ska få den

assistans som de har rätt till för att kunna fullfölja sina förtroendeuppdrag.

Kommuner och landsting bör inrätta funktionshindersråd med reella möjligheter till inflytande. Fullmäktige bör anta reglementen för rådets funktion i den kommunala organisationen.

Förslagen till förändringar i kommunallagen beräknas träda i kraft 1 juli 2017.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningschefens stab och behandlats i förvaltningsgrupp 2016-05-10 och i nämndens funktionshindersråd 2016-05-16.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen finner det angeläget att demokratifrågorna utreds i syfte att förmå fler att bli delaktiga och att förutsättningar skapas för ett mer jämlikt inflytande. Det är bra att skrivningarna i kommunallagen stärks för att ge utrymme för fler att bli delaktiga i olika beslutsprocesser. Det bör dock påpekas att ökad medborgardialog genom att öppna för fler forum och fler kanaler är resurskrävande och att medel till detta måste finnas.

Gott samarbete med kyrkogårdsnämndens funktionshindersråd

Kyrkogårdsnämndens råd för funktionshindersfrågor har idag ett reellt inflytande genom att frågor kan väckas i rådet och föras upp på den åtgärdslista som rådet kontinuerligt arbetar med i samverkan med förvaltningens tjänstemän. Rådet träffar också nämnden vid ett tillfälle per år och har därutöver en överläggning med nämndens presidium en gång per år.

Öppna nämndsammanträden

Förvaltningen anser att frågor via så kallade folkmotioner (idag i huvudsak i form av medborgarförslag) bör kunna tillåtas i fler nämnder inom Stockholms stad än enbart i stadsdelsnämnderna. Detta förutsätter att nämndsammanträdena, i exempelvis Kyrkogårdsnämnden, ska vara öppna för att ge möjlighet för den enskilde att själv lägga fram sin fråga. Kommunallagen ger utrymme redan idag för en sådan ordning förutsatt att fullmäktige tillåter detta. Eftersom det kan vara både resurs- och tidskrävande att bereda vissa frågor som folkmotioner (tidigare medborgarförslag) via nämndberedningar bör det kunna vara möjligt för varje nämnd att delegera frågor av enklare karaktär till särskilda utskott eller till tjänstemän.

Representationen i kyrkogårdsnämnden.

Representationen i kyrkogårdsnämnden bör breddas. Genom åren har det varit vanligt att partierna av tradition nominerat ledamöter som samtidigt haft uppdrag i Svenska kyrkans demokratiska organ. Denna kunskap är självklart värdefull och ska respekteras.

Begravningsverksamheten är dock en kommunal service i Stockholms stad som är till för alla medborgare och som inte har någon direkt koppling till Svenska kyrkan eller något annat trossamfund.

Idag har mer än 20% av Stockholmarna sin bakgrund från andra länder vilket inte alltid har avspeglats i nämndens sammansättning.

Bilagor

Remissen med sammanfattning av betänkandet "Låt fler forma framtiden".